

UUDISED

TV

RAADIO

POOD

Otsi

kultuur

ARHITEKTUUR

ARVAMUS

FILM

KIRJANDUS

KUNST

MUUSIKA

TEATER

UU

Estna Merikese lendav vaip

KUNST

Peeter Sauter

19.05.2017 15:12

Merike Estna tutvustamas enda kunstnikupraktikat, istutakse Estna vaiba-installatsioonil.
Autor/allikas: Aron Urb

Etüüd kunstnikust töö juures.

Ma olen kunstnike juures kiibitsemas käinud nii kaua, kui mäletan. Erinevate. Nii meeste kui naiste. Sest pole paremat paika napsutamiseks kui kunstniku ateljee. Isegi kui kunstnik ise ei napsuta, aga teeb tööd. Ma täpselt ei tea, miks see nii on, tean natuke. Püüan teile järgnevas laastus müsteeriumi lahti seletada.

Vist võib liigitada teema sinna, et alati on hea vaadata töötavat inimest. Mis peaks nali olema, aga on tõsi. Lisaksin, et eriti hea on siis, kui sa ei saa aru, mida ja miks töötav inimene või loom parasjagu teeb. Loomaga on muidugi lihtsam, looma tegemistest ei saa ma tihti sotti. Ehkki sageli tundub looma keskendunud tegevus sihipärane, jääb hämaraks, kuhu ta sihhib. Kaasaegse kunstiga on minu puhul sama lugu.

Kuigi jah, Merike, kelle ateljeesse ARSi majas ma viimasel ajal olen hängima sattunud, peabki end hülgeks.

„Ole nüüd, Merike, mismoodi sa siis hüljes oled...“

„No mulle meeldib vesi,“ mõtiskleb Merike keskendunult pintsli liigutades, „ma tunnen end vees omas elemendis.“

„Sellest on vähe. Oskad sa haukuda nagu hüljes?“

„Haukuma pead sina, sest sa oled koer. Minu koer.“

„Auh. Niuts. Aga kus on su hülgevuntsid?“ rüüpasin võidukalt veini.

„Mul on väiksed vuntsid täitsa olemas.“

„Ei ole.“

„On, tule vaata.“

Ajasin end vaevaliselt püsti ja läksin vaatama. Merike ei teinud välja ja maalis edasi oma roosat vorsti.

Olin jahmunud: „On jah vuntsid, aga nii väiksed. Peaaegu nähtamatud.“

„Kas sa tahaksid, et oleksid nagu Salvador Dalí?“

„Ma ei ole Salvador Dali vuntsidega hüljest näinud.“

„Aga maalivat hüljest oled näinud?“

„Ei ole.“

„Millal sa üldse viimati hüljest nägid?“

Jäin mõttesse. Tõepoolest ei mäletanud. „Sa oled vist üldse esimene hüljes, keda ma näen väljaspool loomaaeda. Või televiisorit. Mu hülgeharidus on puudulik. Kas ma ei lase sul maalida, kui joon ja mölisen.“

„Sa lased mul väga hästi maalida. Sa oled nagu raadio. Kui vaja, keeran kinni.“

„Või vahetad jaama.“

„Mitu jaama sul on?“

„Mitu raadiojaama mul on?“ Rüüpasin veini. Olin nurka surutud. Ei osanud vastata.

„Noh, uudised, kuuldemängud, vikerviisid,“ aitas Merike ja maalis, keeleotsuust väljas eriti peent kohta vorsti servas. Vorstinahka vist.

„Vikerviise mul ei ole,“ ohkasin ja otsustasin vastata rünnakule rünnakuga.

„Kas see vorst on koerale?“

„Minu meelest tulid sa siia tasuta tööle.“

Nagu näete, edenes meil päris hästi. Samas vaimus tundide kaupa. Merike maalis, mina püüdsin aru saada, mida ja miks. Üldse oli tekkinud soov elust aru saada. Soov, mille olin ammu minetanud. Aastaid tagasi. Aga nüüd korruga üles leidnud endises värskuses. Või siis mitte just päris värskena.

„Tead, Peeter, miks sa kunstist aru ei saa...“

„Ei tea. Ei saa aru... Ja isegi ei saa aru, miks ei saa aru. Lootusetu,“ võtsin kurvvalt omaks.

„Sa ei saa aru sellepärast, et sul ei ole iPhone-i.“

„Milleks koerale iPhone?“

ARVUSTUS: Uues kunstisaates räägitakse asjast

„No kui ta tahab kunsti mõista...“

Sadolini kunstipreemia nominendid on selgunud

„Siis teisiti ei saa?“

„Vaata, need vorstid ja muud asjad siin maalil on nagu sümbolid või ikoonid iPhone'i ekraanil, tähendusi täis.“

„Sa maalid eksklusiivselt iPhone'i omanike jaoks?“

„Nojaa, mitte just päris.“

„Kui nad Kulkas sulle raha andsid, kas neil kõigil on seal iPhone'id?“

„No ma ei tea, raha nad igatahes andsid.“

„Võibolla nad lihtsalt leppisid, et ei saa aru. Nagu minagi.“

„Sa oled leppinud? Kena. Siis mul ei olnudki veel neid maale. Lähme nüüd ja rullime all vaibad kokku.“

Suured valged vaibad (näituse jaoks lambavillast kootud kallis kraam, mida olime allkorrusel leotanud mererohust tehtud marmelaadi täis vannis ja värvunud ja siis radikate täishuugamisel ööpäevi kuivatanud, rippusid õrrel. Tõmbasime vaibad põrandale sirgu. Vaip sigrimigrivärvilise fooniga ja suure musta vargakindaga esiplaanil lakkis väljaveninuna.

Mul oli vein otsa saanud, juurdlesin, kust uut tekitada: „Merike, see vaip lainetab sul pisut. Las vedeleb põrandal ja taheneb. Peaks midagi huvitavat ette võtma.“

Merike vaatas keskendunult vaipa: „Jah, see on lendav vaip. Lainetab tuules.“

„Me võime raskuseks peale heita ja öösel vaiba sirgu magada... Siin on soe nagu saunas.“

„Arvad,“ mõtes Merike valjult, aga ma sain aru, et ta isegi ei kaalunud mu väärt ettepanekut. Ma olin pettunud, kuigi teadsin juba ammu, et ma ei tohi kunsti tegemise tehnikate kohta Merikese juuresolekul sõna võtta. Näiteks, et kunstiteos tuleks näitusekõlblikuks magada. Näitlejad küll magavad oma rolliga, mõtlesin pettunult.

Autahvel: kaks tagurlikku pilguheitu Tallinna ja Tartu suunalt kunstiaastale 2014

„Kahju, tore oleks olnud koos öö läbi vaibal lennata,“ porisesin pahuralt (vein oli otsas). Samas olin rahul, sest Merikesel edenes kunst ja ma püüdsin luua illusiooni, et mul edenes kunsti mõistmine. Isegi nutitefonita.

Me keerasime lendavad vaibad rulli. Võtsime maalid ja viisime kogu krempli galeriisse. Temnikova juurde. Mõtlesin kadedalt, et Temnikova Olgal on kindlasti mitu telefoni ja tarkvara igasuguse kunsti mõistmiseks, kuigi taipasin ise ka, et jonnisin.

Vaatasin galeriis pilte ja leppisin olukorraga. Kuna olin oma arust teoste valmimisel osalenud – või siis muul põhjusel – tundusid tööd täitsa kenad. Mis siis, et aru ei saanud ma neist ikka. Ilmselt ei saanud sellepärast aru, et

figureerisin valdavalt koristajana ja aitasin Merikesel vaibabasseini jäänud adrulõga vetsupotsit alla suruda. Ise palvetasime, et Indrek, kes ARSi maja hoiab, ei lintšiks meid selle eest. Mis saab, kui Merikse kunst tuleb vetsupotist uuesti üles ja ujutab üle kogu ARSi maja alumise korruse? Hirmus mõelda. Kunst võib teadagi kõhedaks ka võtta.

Vaipu aga värvis hiljem koos Merikesega hoopis Temnikova galerii Lilian, mina sinna ei kvalifitseerunud. Aga isegi koristaja oli tore olla. Siiani on mu karjääri tipp olnud viis aastat valvuriametrit. Ma ei saagi sotti, kas koristajaamet on tõus karjääriredelil. Kahjuks mitte kellegi ateljees, aga palju proosalisemates kohtades (mistõttu tegingi proosat, aga nüüd tahaks luulelendu).

Korruga meenus, et sõjaväes ütles kapten Garevitš: „Sauter kak sabaka, vsjo panimajet, tolko gavarit nje mozhet.“

Kuidas siis nii on läinud, et nüüd on must saanud hoopis vastupidine koer. Koer, kes räägib, aga kaasaegset kunsti ei taha jonnakalt mõista.

Täna avatakse Merike Estna ja Ana Cardoso uute tööde näitus Temnikova & Kasela galeriis.

Toimetaja: Valner Valme